

KOMMUNLEDNINGSFÖRVALTNINGEN
Kansliavdelningen

Vår referens: Ellen Isaksson
Telefon: 040-641 10 00
E-post: ellen.isaksson@lomma.se
Diarienummer: KS KF/2025:272

Förslag till yttrande avseende Boverkets rapport En gemensam väg för PBL-ärenden

Perspektiv: planärenden, särskilt detaljplanering

För planärenden bedömer Lomma kommun att det finns ett värde i att möjliggöra jämförelsedata på nationell nivå genom ökad enhetlighet i hanteringen av ärenden enligt PBL genom BFS 2020:5, ett enhetlig digitalt framtagande av detaljplaner föreskrivs och i den specifikt 2 kap 3§ pkt 5, 6 av vilka det framgår att kommunen ska ange "5. vilket datum detaljplanen är påbörjad, och 6. vilket datum detaljplanen fick laga kraft".

Gällande Boverkets bedömning om att en författningsändring behövs gällande *startdatum för detaljplanläggning* så är det inget Lomma kommun motsätter. Det motsvarar hur kommuner i dagsläget arbetar med planärenden.

Dock anses inte förslaget om författningsändringen angående *krav på beslut för uppstart av planärenden*, och ett införande av en nationell klassificeringsstruktur som omfattar ärendegruppen "planärenden", ha någon effekt på de avsedda vinsterna som framgår av syftet för just planärenden.

Beträffande systemstöd

Beskrivningen av att bygglovs- och anmälningsärenden ofta hanteras i ett "särskilt" ärendehanteringssystem delas av Lomma kommun, medan ärenden i ärendegruppen "planärenden" oftare handläggs i ett generellt ärendehanteringssystem som inte har något specifikt stöd för planärenden. Sett till mängden ärenden har det i Lomma kommun inte ansetts relevant att införskaffa ett anpassat ärendehanteringssystem för planärenden. Vissa system som används för bygglovs- och anmälningsärenden har visserligen visst systemstöd för hantering av planer men då planer hanteras av en annan nämnd används inte det systemets funktionalitet.

Om vägvalet görs att gå vidare med scenario 2 eller 4 kommer detta att medföra ytterligare kostnader för detaljplaner (till följd av att ett anpassat system måste införskaffas). Samma resonemang borde gälla även för övriga PBL-ärenden i kommuner med få ärenden per år. I Lomma kommun skulle scenario 2 eller 4 för detaljplaner inte medföra någon nytta för kommunen och ytterst begränsad nytta för staten (Lomma kommun har cirka tiotalet pågående detaljplaner) och som ovan påtalats ska startdatum och laga kraft-datum redan levereras till staten.

Vid ett val av scenario 2 eller 4 och ett införande över alla grenar av PBL anser Lomma kommun att Boverket bör göra en utblick mot hur utvecklingen av programvara gått sedan införandet av krav på digitala detaljplaner. Antalet systemleverantörer har minskat, där exempelvis två har slagits samman även om aktören tillhandahåller två produkter genom olika grenar i samma moderbolag. Då det finns statligt krav på att leverera en produkt (en digital detaljplan) som enbart kan framställas med programvara som tillhandahålls av få leverantörer och som har en relativt hög utvecklingskostnad är

handläggarpupplevelsen att programutvecklingen snarare avstannat än accelererat sedan myndighetskravet infördes.

Om scenario 7 "Statligt mjukvarustöd" införs så kan det ge mer stöd för detaljplaner än ett generellt ärendehanteringssystem (diarium).

Perspektiv: registratur inom miljö- och byggverksamhet

Ambitionen att få till en standard för hur byggärenden benämns och struktureras välkomnas. Detta är en förutsättning för att kunna lägga tid och pengar på att utveckla ärendehanteringssystemen mot mer digitalisering och automatisering.

I rapporten verkar Boverket framhålla scenario 7, nationellt system, som det bästa alternativet. Här är det viktigt att problematiken med ett nationellt system inte tonas ner men om ambitionen att nå det som beskrivs med interoperabilitet och automatisering av beslut och liknande så kan ett nationellt system vara den bästa lösningen. Dock krävs då att staten tar ansvar för att även stötta kommunerna med alla integrationer som krävs och skapa goda förutsättningar för övrigt genomförande så som resurser och framförhållning. Det är också viktigt att det blir tydligt hur ärendena i det nationella systemet synkroniserar med kommunens övriga struktur för ärendehantering.

I de fall scenario 2 eller 4 blir aktuellt är det viktigt att införandetiden är lång och att systemleverantörer och kommuner involveras i framtagandet av en mer specifik klassificeringsstruktur.

Definitioner och klassificeringsstruktur

Lomma kommun håller med om att det krävs en bindande reglering gällande användningen av en klassificeringsstruktur om en sådan ska implementeras. Några punkter bör dock förtydligas i nuvarande förslag.

I nuvarande förslag framgår inte om ett ärende kan ha mer än en ärendetyp. Lomma kommun anser det vara av stor vikt att indelningen i ärendetyper inte försvårar för sökande att hantera hela sitt byggprojekt i ett ärende, exempelvis både bygglov och rivningslov i samma ärende. Möjligheterna för att hantera flera åtgärder inom samma ansökan anges senare under punkt 8.4.1 men inte hur det i praktiken ska hantera ärendetyperna. Oss veterligen finns inget ärendehanteringssystem idag där mer än en ärendetyp kan anges.

Vidare framgår inte hur förslag till klassificeringsstruktur kopplar till kommuners nuvarande diarieplaner, där exempelvis många kommuner har implementerat andra strukturer för sin informationsförvaltning baserat på exempelvis KLASSA och VerKSAM. Att göra bedömningen att kommuner idag har snarlika diarieplaner baserat på tio exempel anses vara alldeles för smalt. Det är viktigt att Boverkets klassificeringsstruktur inte ställer till problem för andra strukturer. För Lomma kommun, exempelvis, används den gamla strukturen med tre siffror och bedöms vara svår att anpassa utifrån nuläget.

Kanske bör det som heter ärendetyp i klassificeringen ha ett annat namn och ligga utanför kommunernas diarieplan.

Det är viktigt att insamling av statistik och uppgifter utifrån klassificeringsstrukturen ersätter all annan insamling av statistisk och uppgifter för byggärendena. För kommuner som idag inte registrerar strukturell information i större omfattning så kommer klassificeringsstrukturen sannolikt

innebära ökad tidsåtgång för varje ärende. Det är därför viktigt att strukturen är tydlig och att det inte finns svårigheter att bedöma vad som är vad.

Klassificeringsstrukturen upplevs primärt ha fokuserat på ärendetyper som har störst volym och relevans. Det är viktigt att även ärenden som förekommer sällan kan hanteras inom ramen för klassificeringen. Det är också viktigt att ha med sig att byggåtgärd och objekt kan ändras under ärendets handläggning och då måste möjligheter finnas att revidera den tidigare inlagda klassificeringen för att motsvara vad ärendet avser.

En implementering av strukturen på ärendenivå bedöms som görbar utifrån att utveckla befintlig struktur och fält. Förtydliganden krävs dock gällande hur informationen ska kopplas till beslut i ärendet som möjliggör att söka på båda vad ansökan gäller och vad som beslutats. Detta behöves tar vidare med systemleverantörer.

Klassificeringsstrukturen i rapporten är bara ett förslag än så länge och där finns en del detaljer som behöver ses över och utvecklas, exempelvis strukturen för funktionskontroll. Det behöver även förtydligas om ärendegruppen också ska anges någonstans i systemet, annars blir det samma klassificering för ärendet som egentligen skiljer sig åt. Önskvärt vore även att göra objektslistan mer överblickbar.

Förutsättningar för ett nationellt system

Många kommuner har idag ett system för flera områden så som bygg, miljö, serveringstillstånd, försäljning av tobaksprodukter och bostadsanpassning. Om ett av dessa områden, bygg, lyfts ut för hantering i ett nationellt system så kommer administration behöva ske i olika system.

Utöver det som anges gällande integrationer med andra system så önskas ett förtydligande gällande integrationer med kommuners e-tjänster. Det är positivt att det i rapporten framgår att "integrationer kan möjliggöras genom öppna lösningar och väldokumenterade API", men för att detta faktiskt ska kunna nyttjas krävs finansiella och personella resurser för att bygga själva integrationerna. Det är något som idag saknas i mindre kommuner, och behöver hanteras på något sätt.

Systemet behöver beakta att kommuner använder andra tjänster för digital post, så som Ekopost, och inte enbart det som anges fungera med direktmeddelanden till "Mina meddelande". Om målbilden i förlängning ska vara att all kommunikation ska kunna ske via digital post behöver dessutom digitala brevlådor anpassas för att ta emot stora handlingar, vilket är fallet vid beslut om bygglov med ritningar. Fysisk post används idag bland annat för att delge beslut med rekommenderat brev. Något som hade underlättat mycket är om det varit möjligt med en delgivningsfunktion via Digital Post så att när beslut skickas ut möjliggörs att kunna ange att mottagaren ska bekräfta mottagande med exempelvis Bank-ID innan de öppnar dokumentet.

Det är viktigt att förslaget på ett eget beslut för varje åtgärd införs på ett sådant sätt att det inte ökar det administrativa arbetet för handläggarna. Därför är det bra att det förslaget är kopplat till ett eventuellt nationellt system.

Att skapa ett helt nytt nationellt system är ett stort projekt och möjligheterna för detta måste utredas vidare för att säkerställa att det är praktiskt genomförbart. Att skapa en "säker och trovärdig molnlösning för Sveriges myndigheter" är lovtärt men frågan bör ställas om det är realistiskt.

KS AU § 5

KS KF/2025:272

Beslut om yttrande avseende Boverkets rapport "En gemensam väg för PBL-ärenden"

Ärendebeskrivning

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att skapa en klassificeringsstruktur för och utreda förutsättningar för ett nationellt system för hantering av ärenden enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL (LI2024/01458). Syftet är att verka för ökad enhetlighet i kommunernas hantering av ärenden enligt PBL samt att förbättra möjligheterna för nationellt jämförbar statistik i ärenden enligt PBL så som bygglov, detaljplanering och tillsyn.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2025-12-22 från kommunledningsförvaltningen
- Förslag till yttrande avseende Boverkets rapport En gemensam väg för PBL-ärenden
- Remissmissiv från landsbygds- och infrastrukturdepartementet avseende Boverkets rapport "En gemensam väg för PBL-ärenden", 2025-10-21

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar:

- att yttra sig till landsbygds- och infrastrukturdepartementet avseende Boverkets rapport "En gemensam väg för PBL-ärenden" enligt förslag.

Beslutet expedieras till:

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet